

Toespraak drs. Ank Bijleveld-Schouten, Commissaris van de Koning in Overijssel,
bij het aanbieden van de Brief aan de Koning door de Gemeenteraad van de Toekomst aan minister
Plasterk donderdag 13 maart 2014 in Den Haag.

Minister Plasterk,
Voorzitter van de Gemeenteraad van de Toekomst,
Leden van de Gemeenteraad van de Toekomst,

We leven in een netwerksamenleving, met een politiek systeem dat aanpassing nodig heeft.

Dat is de opgave die steeds meer duidelijk wordt.

We houden te krampachtig vast aan een systeem dat onvoldoende past bij deze tijd.

Elke dag levert dat meer reputatieschade op bij de overheid en bij het bestuur.

Het vertrouwen in politici is zelden zo laag geweest. Dat geldt overigens niet voor benoemde bestuurders, zoals de burgemeesters. Is dat niet vreemd in een tijd dat men steeds meer roept om de gekozen burgemeester?

De overheid heeft de mond vol van het 'overlaten van taken aan de samenleving.'

Dat is mooi, dat kan en dat moet zelfs.

Maar het heeft wel consequenties.

De roep om meer participatie ligt gevoelig, zowel bij de burger als bij de politiek.

Er bestaan vele meningen over.

In de provincie Overijssel probeer ik de discussie over de veranderingen in de samenleving en wat dat betekent voor het openbaar bestuur aan te zwingelen.

Burgerinitiatieven zien we steeds meer. Burgerinitiatieven verwachten wel wat van de overheid.

Onderzoek naar burgerinitiatieven, dat de provincie Overijssel heeft laten uitvoeren, toont aan dat burgers in de eerste plaats last hebben van de *regeldruk* van gemeenten.

Burgerinitiatieven verwachten van de overheid in de tweede plaats *ondersteuning* en pas in de derde plaats *geld*.

Dat is wat bestuurders en volksvertegenwoordigers vaak onterecht anders zien.

De gemeenten en overigens ook de provincies zijn nog niet toegesneden op deze vraag.

We staan er bij en kijken er naar.

Vaak met de handen in ons haar.

Zeker is dat de transitie naar een netwerksamenleving/ participatiesamenleving vraagt om een andere rol en houding van de gemeenteraad als instituut maar ook van het raadslid als individu.

In hun zoektocht naar goedkeuring en voortgang vragen colleges van BenW (en van GS) nu teveel van de Raad of de Staten.

De discussie van de afgelopen weken in Binnenlands Bestuur over de kwaliteit van de gemeenteraad vond ik interessant.

We moeten koesteren dat we in Nederland een *lekendemocratie* hebben.

De meeste Raads- en Statenleden zijn gemotiveerd, slim en ambitieus.

De hamvraag is: zijn raadsleden in de eerste plaats controleurs van de wethouders, of zijn ze vooral volksvertegenwoordigers?

In mijn praktijk als CdK zie ik vooral die laatste functie in het gedrang komen.

Stapels ingewikkelde stukken, soms dozen vol, worden in de brievenbus geworpen.

Vind er maar wat van.

En veel succes gewenst, trouwens.

Daar gaat zoveel tijd en aandacht naartoe, dat de achterban het nakijken krijgt.

En de raadsleden raken daardoor steeds meer onbekend en ongevonden.

Dat laatste is natuurlijk de crux: vindbaar, bereikbaar en benaderbaar zijn, dat moet de hoofdmoot zijn van het raadswerk.

Welke mogelijkheden staan de aanstaande raadsleden nog ter beschikking om te overleggen met de achterban?

De inwoner?

Ik vind het mooi dat u hiermee aan de slag bent gegaan.

Met veel belangstelling heb ik uw brief dan ook gelezen.

Ik zie ook een duidelijk signaal naar 'Den Haag'.

Naar u dus, meneer de minister.

Meer taken naar de gemeente betekent ook: minder Haagse bemoeizucht bij de gemeente.

Alles wat Den Haag onnodig van boven af oplegt is een vorm van verlamming van de lokale democratie.

Mijnheer de minister, dames en heren,

Ik zie in de praktijk dat de volksvertegenwoordiging nog niet functioneert zoals het zou moeten.

Maar ik zie ook dat heel veel volksvertegenwoordigers het anders zouden willen.

In september ga ik alle Overijsselse raadsleden uitnodigen in het kader van Overijssels Bestuur 20XX.

Thema is: Volksvertegenwoordiger: Vertegenwoordiger van het volk?!

We gaan het daar hebben over nieuwe verhoudingen tussen overheid en samenleving.

De uitkomsten van de Gemeenteraad van de Toekomst zullen we daar zeker presenteren en bespreken.

Ik verwacht dan ook een inbreng van u, burgemeester Sibjom.

Ik ga mij ervoor inzetten dat ook PS en zeker het PS waar ik voorzitter van ben een traject opstart met de vraag naar de Provinciale Staten van de Toekomst?

Graag doe ik dat samen met u.

En met de inwoners van Nederland!

Ik dank u wel.